

BINNENKRANT

Kerkstraat 17
2970 's Gravenwezel

Verantwoordelijke uitgever: Fons Dierickx, Gudstraat 13, 9310 Herdersem

BIJLAGE

ONS HEEM

januari-februari-maart 2005

driemaandelijks tijdschrift
afgiftekantoor: 2970 - Schilde
P 408944

INHOUDSTAFEL

Provinciale heemdagen 2005	blz. 1
Heemdag Vlaanderen 2005	blz. 2
'Horen, zien en ontsluiten. Beheer van audiovisuele dragers in het verenigingsarchief'. Tussentijds verslag	blz. 3
Archiefbank Vlaanderen en de heemkundige kringen	blz. 5
Opgelet !!! Kinderen gesignaleerd in Villa Futura (www.villafutura.be) !	blz. 8
Statuten Heemkunde Vlaanderen vzw	blz. 9
Nieuwe rubrieken op www.heemkunde-vlaanderen.be	blz. 12

Provinciale heemdagen 2005

- **Antwerpen:** 21 mei 2005 te Mol, thema 'Een heemkundige reis doorheen de provincie Antwerpen in 1830, 1930 en 2005'
- **Limburg:** 25 juni 2005 te Hamont-Achel, thema 'Heemkunde & Archeologie'
- **Oost-Vlaanderen:** 29 mei 2005 te Zelzate
- **Vlaams-Brabant:** 24 september 2005 te Zemst – Elewijt, thema 'Verrassend culinair erfgoed', samen met Heemdag Vlaanderen
- **West-Vlaanderen:** 16 april 2005 te Menen, met een lezing (vestingmuur van Menen) en een stadswandeling

Heemkunde Limburg organiseert in samenwerking met VVF Limburg op 21 mei 2005 een studiedag te Lummen (cultureel centrum Oosterhof, Dr. Vanderhoeydonckstraat 56) met als thema 'Het wettelijk kader rond genealogie'
info: www.heemkunde-limburg.be

Heemdag Vlaanderen 2005

Zaterdag 24 september 2005
Zemst – Elewijt

Thema: Verrassend culinair erfgoed

Dagprogramma:

- 9u15   Onthaal met koffie in Elewijt-Center
- 10u00   Welkomstwoord door voorzitter Heemkunde Vlaanderen vzw
Toelichting thema door voorzitter Heemkunde Vlaams-Brabant vzw
- 10u15   Lezing door Rob Belemans, 'Bruegeliaanse keukenklanken: dialectvariatie in de Vlaamse keukentaal'
- 11u00   Muzikaal intermezzo door 'Zakdoek'
- 11u15   Lezing door Raymond Van Uytven, 'Met Bosch en Bruegel aan tafel. Festijnen van gilden en rederijerskamers van de 15de tot de 17de eeuw'.
- 12u00   Muzikaal intermezzo door 'Zakdoek'
- 12u20   Receptie en middagmaal in Rubens restaurant in Elewijt-Center
- 14u15   Iedere deelnemer krijgt een verrassende rondleiding op een locatie die in het teken staat van het culinair erfgoed
- 16u30   Slotzitting in Kasteel 't Steen (Rubenskasteel) met uitreiking van het Jozef Weyns-eremerk en het Joachim Beuckelaer-eremerk, gevolgd door receptie met overhandiging verrassingspakket.

Meer gedetailleerde informatie en uitnodiging met inschrijvingsformulier volgt later. Deze heemdag is tevens de provinciale heemdag voor Heemkunde Vlaams-Brabant vzw. Op het einde van de dag wordt dan ook de prijs voor Heemkunde Vlaams-Brabant uitgereikt.

‘Horen, zien en ontsluiten. Beheer van audiovisuele dragers in het verenigingsarchief’

Tussentijds verslag

Het project ‘Horen, zien en ontsluiten’ dat in 2004 een subsidie van 20300 euro toegekend kreeg, is een eerste samenwerkingsproject tussen verschillende grote koepelverenigingen van de sector volkscultuur: Volkskunde Vlaanderen vzw, Heemkunde Vlaanderen vzw, SIWE en SVVF. Deze samenwerking kwam mee tot stand onder impuls van het Vlaams Centrum voor Volkscultuur vzw. Heemkunde Vlaanderen vzw werkt in dit project als coördinator.

Het project ontsproot uit de acute noodsituatie waarin vele audiovisuele archiefcollecties in erfgoedverenigingen zich bevinden. Hoe met audiovisueel archief moet worden omgegaan is al niet evident voor professionele archiefzorgers, laat staan voor vrijwilligers die in een kleine erfgoedvereniging actief zijn. Het project bestaat uit 2 delen: het aanbieden van een aangepaste lessenreeks en erfgoedverenigingen de mogelijkheid bieden tot het aanvragen van een expertbezoek.

De lessenreeks

Voor het opzet van de lessenreeks werd eerst met de partnerorganisaties overlegd over de specifieke noden van ieders doelgroep zodat we de lessen beter konden afstemmen op de noden eigen aan elke sector. Bij het contacteren van de lesgevers werd de situatie voorgelegd en werd veel aandacht gegeven aan het zo toegankelijk mogelijk

maken van deze moeilijke materie. Zesenzestig mensen schreven zich in voor het volgen van één of meerdere lessen van de lessenreeks. Dertig mensen schreven zich voor de volledige lessenreeks in.

Voor de bekendmaking van de lessenreeks werd een brochure gedrukt waarin elke les gedetailleerder werd uitgelegd en waarin het opzet van dit project werd uiteengezet. De brochure werd door de betrokken organisaties verspreid onder het doelpubliek en aangekondigd op hun respectievelijke websites (de lessen werden ook aangekondigd op de website van VVBAD). De aankondiging verscheen ook in enkele periodieke publicaties als: *Mores.Tijdschrift voor volkscultuur in Vlaanderen*, *De Binnenkrant. informatief tijdschrift van Heemkunde Vlaanderen vzw*, *SIWE magazine van het steunpunt Industrieel en Wetenschappelijk Erfgoed vzw*, *Volkskundige Kroniek. Driemaandelijks Mededelingenblad van Volkskunde Vlaanderen vzw en Limburgs Erfgoed*.

Per les betaalt men tien euro, voor de volledige reeks (acht lessen) vijftig. Dit bedrag is all-in en bevat onder andere een cursus op cd-rom die aan elke deelnemer meegegeven werd. Op de website van Heemkunde Vlaanderen vzw kunnen de lessen (de gebruikte slides van de powerpoint presentaties) gratis gedownload worden.

De lessen behandelen de verschillende aspecten die bij het beheer van audiovisuele dragers komen kijken; conservering, digitalisering, ontsluiting en valorisering vormen de pijlers van de lessenreeks. Zoveel mogelijk lessen worden gekoppeld aan het bezoeken van een archief, museum en/of tentoonstelling waar audiovisueel archiefmateriaal gebruikt werd. Dit om de theorie blijvend te kunnen toetsen aan de praktijk en om case-studies (waarvoor en op welke manier kan dit materiaal gebruikt worden?) aan te brengen.

De lessen gaan door op zaterdagvoormiddag en dit elke zaterdag van de maanden februari en maart om de intensiteit van de cursus te versterken. De lessen worden onderbroken door een nogal lange koffiepauze die - naast de vereiste ontspanning – ook tot doel heeft de onderlinge netwerken te versterken. De uitgedeelde deelnemerslijsten brengen mensen en verenigingen met elkaar in contact

en bereiken hun beoogde effect. Wat eerst een gewone koffieklets lijkt, wordt uiteindelijk een belangrijke uitwisseling van intersectorale ervaringen.

Er werd geopteerd om te starten met twee inleidende lessen over archiefbeheer in het algemeen. Deze twee lessen werden door vijftig deelnemers gevolgd en bleken heel noodzakelijk te zijn voor de doelgroep. De lessen, gegeven door Els Michielsens van Culturele Biografie Vlaanderen, maakten duidelijk hoe groot de nood aan vorming op het gebied van archiefbeheer in het algemeen wel niet is.

Twee lessen vormen reeds een begin, maar zijn ontoereikend om de vraag naar verdeskundiging helemaal in te lossen. Een permanent aanspreekpunt blijkt noodzakelijk omdat het voor de doelgroep niet voldoende is een éénmalige ervaring op het gebied van deskundig archiefbeheer op te doen. De gestelde vragen tijdens deze lessen waren ook heel uiteenlopend en door tijdgebrek kon niet alles gedetailleerd uitgelegd worden. Ook zijn veel van de vragen heel situatiegebonden en kon een algemeen antwoord niet volstaan. Hierdoor werd duidelijk dat een platform moet worden uitgebouwd waar een permanent aanspreekpunt aanwezig is.

De expertbezoeken

Het aanbieden van expertbezoeken aan erfgoedverenigingen met audiovisueel archiefmateriaal vormt het andere luik van dit project. Een expert komt het archief ter plaatse bekijken, geeft meteen concrete tips en maakt nadien een verslag. Dit verslag zou onder andere dienen om nadien nog andere archieven met eenzelfde problematiek concreet te kunnen helpen.

Dit gratis aanbod werd verspreid via dezelfde kanalen als de aankondiging van de lessenreeks (zie boven), maar kan niet op dezelfde interesse rekenen. Vóór aanvang van de lessenreeks leken de verenigingen weinig geïnteresseerd in dit aanbod. Tijdens de lessenreeks werden de bezoeken nogmaals voorgelegd aan de deelnemers en dit bracht toch enkele reacties teweeg. Concreet hebben reeds twee verenigingen een bezoek aangevraagd. Om nog meer reacties te kunnen vergaren worden ook flyers verspreid.

Archiefbank Vlaanderen en de heemkundige kringen

*Archiefbank Vlaanderen wil een digitaal overzicht bieden van alle **private archieven** in Vlaanderen. Dit werk-instrument, dat vanaf april 2005 beschikbaar zal zijn via het internet, biedt ook voor de heemkundigen nuttige informatie over archieven die tot dusver misschien minder gekend waren of geraadpleegd werden.*

Archieven bevatten het **basismateriaal** voor historische onderzoekers. Universitair geschoolde vorsers, heem- en familiekundigen, genealogen, huizenonderzoekers of journalisten: zij baseren zich allemaal voor een belangrijk deel op archiefbronnen om tot een correcte, volledige en genuanceerde kennis van het verleden te komen. Zonder archieven zou onze kennis van het verleden grote leemten vertonen. Archieven worden o.a. gevormd door personen, families, clubs, partijen, financiële instellingen, bedrijven, scholen, overheidsinstellingen, hospita-len enz. Zij dragen de naam van hun **archiefvormer** (het archief van Jean-Luc Dehaene, het archief van de KBC, het archief van de fanfare Moed en Volharding enz.). Hun unieke inhoud en structuur weerspiegelen de wijze waarop die archiefvormer georganiseerd was en welke activiteiten die ontplooiden. Een persoonsarchief geeft zo een beeld van familierelaties, afkomst en opleiding, functies en opdrachten, beroepsactiviteiten, interesses, enz. Een verenigingsarchief weerspiegelt het administratief, financieel en bestuurlijk beheer, legt de externe relaties bloot en belicht de activiteiten en initiatieven van de vereniging.

Elk archief op zich kan worden ontsloten via een inventaris, een plaatsingslijst of een magazijnstaat. De inventaris is de meest grondige en diepgaande vorm van ontsluiting. Hij geeft de onderzoeker een goed idee van de bewaarde dossiers in hun onderlinge samenhang. Maar voor-aleer een onderzoeker een bepaald archief raadpleegt, moet hij een zicht krijgen op al de archieven die mogelijk interessant en bruikbaar zijn voor zijn onderzoek. Die relevante archieven kan hij selecteren op basis van **overzichten van archieven**. Zulke overzichten bieden basisinformatie over elk archief apart (archiefvormer, bewaarplaats, inhoud, datering, ontsluitingswijze enz.). Meestal worden ze opgesteld per bewaarplaats (vb. het

overzicht van alle archieven bewaard in KADOC of in een bepaald stadsarchief). Er bestaan evenwel ook thematische overzichten van archieven (vb. bedrijfsarchieven of kerkelijke archieven) of overzichten per regio en per land. Vroeger werden die archievenoverzichten in een gepubliceerde vorm aan de onderzoeker aangeboden. Nu worden de overzichten in toenemende mate in geautomatiseerde of digitale vorm gerealiseerd. Meer en meer geautomatiseerde databanken/overzichten zijn on-line, m.a.w. via het internet raadpleegbaar. Het grote voordeel van een **digitaal overzicht** is dat het voortdurend kan geactualiseerd worden. Een gepubliceerd overzicht biedt enkel een momentopname die snel verouderd is. Bovendien bieden geautomatiseerde, on-line overzichten veel meer zoekmogelijkheden (op elk woord of full-text, trefwoorden enz.), en zijn ze van op elke PC, via het internet raadpleegbaar.

Archiefbank Vlaanderen wil een overzicht bieden van alle **private archieven** in Vlaanderen en dit in **digitale vorm**. Private archieven zijn bestanden die werden gevormd door personen, families, organisaties of privaatrechtelijke instellingen, commerciële ondernemingen enz. Ze zijn te onderscheiden van publiekrechtelijke of openbare archieven die afkomstige zijn van publiekrechtelijke instanties (vb. archieven van steden en gemeenten, federale en Vlaamse overheidsinstellingen, gerechtelijke instellingen). Worden de publiekrechtelijke archieven in Vlaanderen nog beschermd door de Archiefwet van 1955, dan is de toestand van de private archieven niet altijd even rooskleurig. Voor deze categorie bestaat er immers geen wettelijk kader en evenmin een sluitend vangnet. Zij worden vaak uit het oog verloren naarmate ze worden overgeërfd, komen op de commerciële markt terecht of verdwijnen naar het buitenland. Ondanks het feit dat ze een belangrijk onderdeel vormen van het historisch cultureel erfgoed in Vlaanderen worden deze private archieven vaak vernietigd of verkocht, geraken ze verspreid en versnipperd en zijn ze onbereikbaar voor onderzoekers.

Een registratie in een centrale databank kan helpen om een totaalbeeld te krijgen van de problematiek van deze private archieven. Het realiseren van een archievenover-

zicht vormt een eerste noodzakelijke stap in de richting van een beleidsmatige benadering die de vrijwaring, de ontsluiting en het beheer van dit waardevol Vlaams erfgoed moet mogelijk maken. Het is tevens een basisvoorwaarde voor het publieksgericht en wetenschappelijk valoriseren van deze private archieven.

Het project Archiefbank Vlaanderen wil een duurzaam en geautomatiseerd register van de Vlaamse private archieven realiseren, een instrument dat tot nu toe volledig ontbrak. Archiefbank Vlaanderen zal als het ware een “gouden gids” zijn van het Vlaamse private archiefwezen en zal onderzoekers op een eenvoudige manier naar de voor hen interessante bronnen leiden. Bedoeling is dat deze gegevensbank de rijkdom van het Vlaams archivalisch erfgoed beter zichtbaar maakt en bijdraagt tot zijn bescherming en zijn wetenschappelijke waardering. In het kader van het Archiefdecreet (19 juli 2002) werden het beheer en de ontwikkeling van het project door de Vlaamse Gemeenschap toevertrouwd aan vier erkende privaatrechtelijke archiefcentra, m.n. ADVN, Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis, KADOC-K.U.Leuven en Liberaal Archief. Het project is echter niet verbonden aan particuliere instellingen of archiefbewaarplaatsen, maar is een open en collectief samenwerkingsverband waarbij zoveel mogelijk partners worden betrokken.

In de databank worden zowel private archieven geregistreerd die worden bewaard in stads- en gemeentearchieven, bestanden aanwezig in privaatrechtelijke instellingen, evenals de gegevens van de archiefcollecties in privébezit. De gegevens worden vanzelfsprekend enkel publiek gemaakt, indien de eigenaars/bewaarders daarmee instemmen. Een ruime definitie van het begrip “archieven” wordt hierbij gehanteerd. Naast de gewone “papieren” archieven worden ook andersoortige bestanden geregistreerd, bijvoorbeeld film- en fotoarchieven, architectuur- en kunstenaarsarchieven, elektronische bestanden, interviews, verzamelingen, postkaarten, affichecollecties enz.

Archiefbank Vlaanderen wil een publieksgericht en -vriendelijk instrument aanbieden. De gebruikers en hun vragen staan uitdrukkelijk centraal. Er werd geopteerd voor een webdatabank, centraal beheerd, onderhouden en beveiligd. Voor de identificatie en registratie van de archieven wordt gebruik gemaakt van internationaal erkende beschrijvingsregels (ISAD-G). Zo kan het register aansluiting vinden bij internationale initiatieven inzake archiefontsluiting en -beschrijving. De databank bevat enerzijds een invoermodule (bereikbaar via een door Archiefbank toegekend paswoord) en anderzijds een

publiekscatalogus (of OPAC). Beide zijn eenvoudig beschikbaar via internet. Voor invoer en raadpleging is m.a.w. geen bijzondere hard- of software noodzakelijk, enkel een pc met internetaansluiting. Wat betreft de registratie van de gegevens is de op het web beschikbare ‘steekkaart’, het datamodel zeer soepel opgevat. Het laat de keuze om per archief slechts minimale gegevens op te nemen, maar heeft tevens de mogelijkheid zeer uitgebreide beschrijvingen in te voeren. Slechts een minimaal aantal identificatiegegevens is m.a.w. verplicht (titel, archiefvormer, bewaarplaats, omvang, datering), maar een hele reeks ISAD-G-velden kan vrij worden ingevuld. Er kunnen trefwoorden worden toegekend inzake onderwerp, plaats- en eigenaam en rechtstreekse links aangebracht naar andere databanken en websites. Aan de beschrijvingen kunnen toegangen worden gekoppeld die via een eenvoudige muisklik inzage bieden in inventarissen en overzichtslijsten.

Archiefbank Vlaanderen realiseert de gegevensverzameling en -invoer in nauwe samenwerking met alle betrokkenen in de erfgoedsector, onder meer de Vlaamse archiefinstellingen, de bibliotheken en musea, de academische wereld, de heemkundige verenigingen, de volkskundige en genealogische verenigingen, de koepelorganisaties, de deskundigen terzake en het brede publiek. Naast de ontwikkeling van het datamodel en de technische realisatie van de invoermodule en publiekscatalogus, werd in de eerste projectjaren (2003-2004) op basis van een breed contact met het archiefveld een aanzet gegeven voor een systematische gegevensverzameling. Aan instellingen, organisaties of particulieren die dat wensen, kunnen invoerrechten worden toegekend om gegevens over hun archieven zelf in Archiefbank in te brengen. De medewerkers van Archiefbank zorgen voor de nodige vorming en coördinatie in dit proces.

Particulieren en organisaties kunnen hun archief ook aanmelden via de helpdesk van Archiefbank (info@archiefbank.be) of een standaardformulier op de website (www.archiefbank.be). Indien nodig wordt dan contact opgenomen om de gegevens aan te vullen en te controleren vooraleer ze in Archiefbank worden geregistreerd.

Naar aanleiding van de Erfgoeddag in april 2005 zal de publiekscatalogus of OPAC aan het brede publiek worden voorgesteld. Die OPAC voorziet in twee zoekmogelijkheden, nl. enerzijds “full text” (op ieder woord in de tekst) en anderzijds via de identificatiegegevens van een archief, zoals titel, archiefvormer, bewaarplaats,

datering en op trefwoord. In het volgende werkingsjaar zal Archiefbank tevens bijzondere aandacht besteden aan sensibilisatie en vorming. De helpdesk staat garant voor een vlotte en persoonlijke dienstverlening aan particulieren en bewaarinstellingen. Periodiek worden op de website waardevolle archieven in de spotlight gezet. Voor 2005 zijn ook vormingssessies en workshops gepland om archiefverantwoordelijken vertrouwd te maken met invoer en gebruik.

Het project Archiefbank Vlaanderen wordt ontwikkeld en beheerd door medewerkers van de vier deelnemende instellingen (ADVN, Amsab-ISG, KADOC en Liberaal Archief). Ze worden daarin bijgestaan door een stuurgroep, die naast de vertegenwoordigers van de vier centra samengesteld is uit een afgevaardigde van de bevoegde minister en vijf deskundigen uit de brede Vlaamse archief- en erfgoedsector. De stuurgroep leidt de stapsgewijze realisatie van het project in goede banen en heeft bijzondere aandacht voor de timing, de realisatie van de doelstellingen en de gebruiksvriendelijkheid van de databank. Om de draagkracht van het eindproduct op de lange termijn te verzekeren, is bij de uitwerking van het project een brede adviesraad betrokken, die jaarlijks in de herfst bijeenkomt. Alle Vlaamse archiefinstellingen, afgevaardigden van de beroepsorganisaties, de verantwoordelijken van de Vlaamse archiefopleiding, vertegenwoordigers van de erfgoedsector, de partners van het project en particulieren die hun archief bij de Archiefbank hebben aangemeld, worden op deze adviesraad uitgenodigd. Het verslag van de adviesraad is beschikbaar op de website.

Voor de realisatie van haar doelstellingen streeft Archiefbank Vlaanderen naar samenwerking met iedereen die in Vlaanderen begaan is met het archivalische erfgoed. Haar verantwoordelijken wensen ook heel nadrukkelijk de **heemkundige sector** hierbij te betrekken. In de schoot van vele heemkundige kringen in Vlaanderen worden immers vaak unieke en belangwekkende collecties bewaard die op dit ogenblik onvoldoende bekend zijn voor mogelijke geïnteresseerden. Zo zou een onderzoeker die belangstelling heeft voor politici in een bepaalde provincie, zeer nuttig gebruik kunnen maken van de rijke biografische informatie die in lokale kringen wordt bewaard. Een onderzoeker naar de (huis)nijverheid in een bepaalde sector (vb. de sigarenindustrie) zou kunnen terugvallen op informatie daarover in de heemkundige collecties. Of een geïnteresseerde in de ideologische oorsprong van fanfare en harmonies zou via Archiefbank een prima beeld krijgen van die heemkundige kringen waar hij voor dit onderwerp terecht kan.

U kan als heemkundige kring een wezenlijke bijdrage leveren aan Archiefbank Vlaanderen. Tegelijk is het een unieke kans om uw erfgoed in de kijker stellen door informatie te verschaffen over de in de schoot van uw vereniging bewaarde verzamelingen. Andere kringen en onderzoekers van divers pluimage worden zo attent gemaakt op uw werking en uw verzamelingen. 'Dode' collecties krijgen zo een tweede leven. U kan ons bereiken via onderstaande kanalen.

Archiefbank Vlaanderen
 Bagattenstraat 174, 9000 Gent
 info@archiefbank.be
 www.archiefbank.be

Opgelet !!!

Kinderen gesignaleerd in Villa Futura (www.villafutura.be) !

Het project Villa Futura is een initiatief van de sector Volkscultuur. De erkende koepelverenigingen binnen de sector volkscultuur ontwikkelden de afgelopen maanden een project voor kinderen van het basisonderwijs naar aanleiding van de Erfgoeddag op 17 april. Al deze activiteiten worden op de speciaal voor kinderen ontworpen website www.villafutura.be in de kijker geplaatst. Dit virtuele griezelhuis bevat een educatief luik over de sector volkscultuur, waarbij elke organisatie één van de kamers bevolkt en daar aan kinderen en hun leerkrachten kan tonen welk erfgoed zij vertegenwoordigen en hoe je daar in de klas op een toffe manier rond kunt werken. Heemkunde Vlaanderen vzw heeft zich bijvoorbeeld in de slaapkamer van het huis genesteld. Lesmateriaal, ideeën en tips, kortom alles in verband met erfgoededucatie, kan hier worden geplukt, gepost en/of van commentaar voorzien.

Naast dit educatieve luik vindt men op de website ook een superspannende wedstrijd voor kinderen van het 5^e en 6^e leerjaar van het basisonderwijs. Het wedstrijdelement bestaat uit de virtuele zoektocht naar een teletijdcapsule, speciaal ontworpen en uitgewerkt door de 7^e-jaars Lassen van TIO Tongeren, die 'virtueel', maar ook fysiek ergens in het Vlaamse erfgoedlandschap verborgen is. Tussen 22 maart en 6 april worden op www.villafutura.be allerlei tips gegeven. Diegene die het eerst kan uitdokteren waar de capsule zich bevindt, wint de wedstrijd ! De winnaar mag op het Openingsfeest van de Erfgoeddag op 16 april samen met zijn of haar idool de capsule vullen met items die hij/zij voor de toekomst en het nageslacht wil 'redden' en bewaren. Dat kan gaan van verhalen tot foto's, rituelen, spel en speelgoed etc. Aan de wedstrijd mogen zowel individuele leerlingen als leerlingen in klasverband deelnemen.

Heemkunde Vlaanderen vzw zal in samenwerking met de plaatselijke heemkring De Drie Rozen van 's-Gravenwezel en de Academie voor de Streekgebonden Gastronomie vzw een tentoonstelling opzetten met de leerlingen van het 5^e (H. H. van Maria-Instituut) en het 6^e leerjaar (De Wingerd) van de basisscholen van 's-Gravenwezel. De tentoonstelling zal op de Erfgoeddag van 17 april te bezichtigen zijn, die helemaal in het teken staat van 'Gevaar'. De kinderen breken op donderdag 14 april binnen in de gewone collectie van het heemmuseum en plaatsen hun erfgoed voor de toekomst tussen de heemkundige voorwerpen. Zo wordt het oude erfgoed geconfronteerd met het erfgoed van de toekomst (zowel gevaarlijk erfgoed als erfgoed in gevaar). Tevens trakteren de leerlingen de bezoekers op 'gevaarlijke' recepten en oud en nieuw snoepgoed.

'Villa Futura' is een samenwerkingsverband van het Vlaams Centrum voor Volkscultuur vzw, de Academie voor de Streekgebonden Gastronomie vzw, Heemkunde Vlaanderen vzw, Kant Vlaanderen vzw, het Openluchtmuseum Bokrijk vzw, het Samenwerkingsverband Vlaamse Verenigingen voor Familiekunde vzw, Sportimonium vzw, het Steunpunt Industrieel en Wetenschappelijk Erfgoed vzw, Volkscultuur Vlaanderen vzw en tal van andere partners.

Statuten Heemkunde Vlaanderen vzw

HEEMKUNDE VLAANDEREN vzw O/408.276859

Heemkunde Vlaanderen vzw, in vergadering van 23 november 2004, heeft eenparig besloten tot het volgende: de statuten van de vzw worden gewijzigd door de volledige vervanging van de teksten, zoals gepubliceerd onder het nummer 8168 in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van 9 mei 2002, door de volgende nieuwe statuten, te weten:

TITEL I – Naam, zetel, doel, duur

Artikel 1. De naam van de vereniging is: “Heemkunde Vlaanderen vzw”

Artikel 2. De maatschappelijke zetel is gevestigd te 2970 – ‘s Gravenwezel (Schilde), Kerkstraat 17 (gerechtelijk arrondissement Antwerpen).

Artikel 3. Heemkunde Vlaanderen vzw is de koepelvereniging voor de heemkundige sector in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Heemkunde Vlaanderen vzw stelt zich tot doel:

-een vereniging te zijn die heemkunde en onderzoek over lokale en regionale geschiedenis in Vlaanderen stimuleert, promoot, cultiveert, uitdiept en zichtbaar maakt voor het grote publiek en die ondersteuning en vorming biedt aan de heemkundige verenigingen en aan de provinciale koepels voor heemkunde in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dit o.a. door te publiceren, door informatie en beleid toegankelijk te maken voor haar doelpubliek, door studiedagen te organiseren en door te participeren aan allerlei erfgoedmanifestaties;

-een vereniging te zijn die mensen kan samenbrengen die belang hechten aan de geschiedenis en volkscultuur van hun eigen regio, waarbij de uitwisseling van informatie en ideeën centraal staat en die heemkunde als een bindmiddel gebruikt om contacten te leggen tussen al wat beweegt binnen de erfgoedsector in de breedste betekenis van het woord en aldus een bepalende rol te spelen in de maatschappelijke erkenning van volkscultureel erfgoed;

-een vereniging te zijn die zich binnen een Europees en internationaal kader kan profileren, mensen kan stimuleren om cultuur te hanteren als een manier om wederzijds respect en begrip in de hand te werken;

-een vereniging te zijn die kan bewijzen dat zij, op haar manier, meebouwt aan een eerlijke en democratische samenleving.

De opsomming van de doelstellingen is niet beperkend.

Artikel 4. Voor zover nodig of nuttig voor het verwezenlijken van haar doel, mag de vereniging alle rechtshandelingen stellen.

Artikel 5. De vereniging wordt opgericht voor onbepaalde duur.

TITEL II – Leden

Artikel 6. Het aantal leden is onbeperkt, maar moet ten minste zes bedragen. Zij worden voorgedragen door de resp. provinciale koepels voor heemkunde. De leden oefenen hun mandaat kosteloos uit.

Artikel 7. De algemene vergadering beslist over de aanneming van nieuwe leden. De leden onderschrijven bij hun toetreding de statuten en het huishoudelijk reglement en zij verbinden er zich toe geen daden te stellen die strijdig zijn met het maatschappelijk doel van de vereniging of de vereniging op enigerlei wijze schade toe te brengen.

Artikel 8. Het maximum bedrag van de lidmaatschapsbijdrage, waartoe de leden van de vereniging verplicht zijn, is 100 euro. Het niet betalen van een bijdrage kan uitsluiting door de algemene vergadering tot gevolg hebben.

Artikel 9. De leden zijn in geen geval persoonlijk gehouden tot de verbintenissen van de vereniging.

Artikel 10. Uittredende en uitgesloten leden hebben geen deel in het vermogen van de vereniging; zij kunnen geen enkel recht laten gelden op de goederen van de vereniging.

TITEL III - Algemene vergadering

Artikel 11. De algemene vergadering bestaat uit alle leden. Op een vergadering mag een lid zich bij volmacht door een ander lid laten vertegenwoordigen. Een volmachtdrager kan slechts één lid vertegenwoordigen.

Artikel 12. De algemene vergadering is bevoegd voor:

- 1°de wijziging van de statuten;
- 2°de benoeming en afzetting van de bestuurders;
- 3°de benoeming en afzetting van de commissarissen en het bepalen van hun bezoldiging in geval een bezoldiging wordt toegekend;
- 4°de kwijting aan de bestuurders en de commissarissen;
- 5°de goedkeuring van de begroting en van de rekening;
- 6°de ontbinding van de vereniging;
- 7°de aanneming en de uitsluiting van een lid;
- 8°de omzetting van de vereniging in een vennootschap met een sociaal oogmerk.

Artikel 13. Elk jaar wordt ten minste één algemene vergadering gehouden voor het goedkeuren van de rekening van het afgelopen boekjaar en van de begroting voor het daaropvolgende boekjaar. Zij heeft plaats binnen de drie maanden na het einde van het boekjaar.

Buitengewone algemene vergaderingen worden gehouden telkens wanneer de omstandigheden dit vereisen en in elk geval wanneer één vijfde van de leden erom verzoekt.

Artikel 14. Uitnodigingen tot de algemene vergadering dienen schriftelijk te gebeuren ten minste acht dagen vóór de vergadering en worden per gewone post verstuurd of persoonlijk aan de leden overhandigd. Zij kunnen alleen geldig gedaan worden onder de handtekening van de voorzitter of van twee bestuurders of van één vijfde van de leden.

Alle leden moeten opgeroepen worden.

De uitnodiging dient dag, uur en plaats van de vergadering te vermelden, alsook de agenda. Eén vijfde van de leden heeft echter het recht om vóór de vergadering punten op de agenda te brengen.

Artikel 15. De algemene vergadering wordt voorgezeten door de voorzitter van de raad van bestuur of, bij diens afwezigheid, door de ondervoorzitter van de raad van bestuur. Als secretaris fungeert de secretaris van de raad van bestuur.

De algemene vergadering kan slechts geldig beraadslagen indien de helft van de leden aanwezig of bij volmacht vertegenwoordigd zijn. Indien dit aantal niet is bereikt kan een tweede vergadering worden samengeroepen die geldig kan beraadslagen ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden. De tweede vergadering mag evenwel niet binnen de vijftien dagen volgend op de eerste vergadering worden gehouden.

De algemene vergadering beslist, behoudens andersluidende bepaling in de wet of de statuten, bij eenvoudige meerderheid van de aanwezige stemmen.

TITEL IV - Raad van bestuur

Artikel 16. De vereniging wordt bestuurd door een raad van bestuur samengesteld uit ten minste vijf bestuurders, die de algemene vergadering onder haar leden benoemt.

De bestuurders oefenen hun mandaat kosteloos uit.

Artikel 17. De bestuurders worden door de algemene vergadering benoemd voor een hernieuwbare termijn van zes jaar.

Indien om een of andere reden de vervanging of de herbenoeming van de bestuurders niet tijdig kan geschieden, blijven de uittredende bestuurders bij het verstrijken van hun mandaat in functie tot in hun vervanging is voorzien.

Wanneer door overlijden, vrijwillig ontslag of afzetting het mandaat van een bestuurder voortijdig een einde neemt, dan oefent de bestuurder die in diens plaats aangesteld wordt deze functie verder uit tot het einde van het oorspronkelijk mandaat.

Artikel 18. Indien, om welke reden ook, het aantal bestuurders tot minder dan het wettelijk vereiste aantal is gedaald, zijn de overige bestuurders gemachtigd en verplicht onverwijld een algemene vergadering bijeen te roepen om te voorzien in de aanstelling van nieuwe bestuurders. Zolang zij dit hebben nagelaten, oefenen zij zelf de volledige bevoegdheden van de raad van bestuur uit.

Artikel 19. De bestuurders kiezen onder elkaar een voorzitter, een of meer ondervoorzitters, een secretaris en een penningmeester.

Artikel 20. De raad van bestuur vertegenwoordigt en verbindt geldig de vereniging in alle gerechtelijke en buitengerechtelijke handelingen, met inbegrip van de daden van beheer en beschikking, zonder dat daartoe een bijzondere machtiging van de algemene vergadering is vereist.

De raad van bestuur mag aldus alle rechtshandelingen stellen, dienstig of noodzakelijk voor het verwezenlijken van het doel van de vereniging voor zover zij door de wet of de statuten niet aan de algemene vergadering worden voorbehouden.

Artikel 21. Om de vereniging geldig tegenover derden te vertegenwoordigen en te verbinden is nodig en volstaat de gezamenlijke handtekening van twee bestuurders, behoudens wanneer de raad van bestuur uitdrukkelijk een bestuurder heeft afgevaardigd of gevolmachtigd en met een bijzondere opdracht heeft belast.

Artikel 22. De raad van bestuur vergadert op uitnodiging van de voorzitter of van twee bestuurders. De oproeping vermeldt dag, uur en plaats van de vergadering en de agenda, vastgelegd door degene die de raad bijeenroept. Alle bestuurders ontvangen een oproeping, die per gewone post verstuurd of persoonlijk aan de bestuurders overhandigd wordt uiterlijk acht dagen vóór de vergadering. Een bestuurder kan zich door een andere bestuurder laten vertegenwoordigen. Een bestuurder kan slechts over één volmacht beschikken.

De raad van bestuur vergadert slechts geldig als ten minste de helft van de bestuurders aanwezig of vertegenwoordigd is. De beslissingen worden genomen bij eenvoudige meerderheid van stemmen.

De vergadering wordt voorgezeten door de voorzitter of, bij diens verhindering, door de ondervoorzitter.

TITEL V – Begrotingen, rekeningen

Artikel 23. Het boekjaar loopt van 1 januari tot 31 december.

Elk jaar moet de raad van bestuur aan de algemene vergadering rekenschap geven over zijn beleid tijdens het afgelopen boekjaar.

De raad stelt de rekeningen op van het afgelopen boekjaar en maakt de begroting op voor het komende boekjaar. Beide worden ter goedkeuring aan de algemene vergadering voorgelegd, die kwijting verleent aan de bestuurders.

Het batig saldo vergroot het vermogen van de vereniging en kan onder geen beding bij wijze van dividend of anderszins aan de leden worden uitgekeerd.

De rekening en de begroting worden ten minste acht dagen vóór de jaarvergadering ter kennis gebracht van de leden, die alsdan inzage kunnen krijgen, doch alleen ter plaatse op de zetel van de vereniging, van alle bescheiden waarop de rekening en de begroting steunen.

TITEL VI – Ontbinding en vereffening

Artikel 24. In geval van ontbinding wordt het netto overblijvend maatschappelijk actief, na vereffening van de schulden en aanzuivering der lasten, overgedragen aan een werk met een gelijkaardig doel als dat van de vereniging.

TITEL VII – Algemene bepalingen

Artikel 25. Voor alles wat niet in deze statuten is geregeld, is de wetgeving op de verenigingen zonder winst-oogmerk van toepassing en kan verwezen worden naar het huishoudelijk reglement van de vereniging.

BENOEMINGEN - RAAD VAN BESTUUR

Met eenparigheid van stemmen worden tot bestuurders benoemd, voor een hernieuwbare termijn van zes jaar:

Dierickx Fons, Gudstraat 13, 9310 Herdersem, voorzitter
Lermyte Jean-Marie, Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem, ondervoorzitter

Lambie Raymond, Gijzenveldstraat 43, 3690 Zutendaal, secretaris

Van Driessche Luc, Nieuwstraat 64, 9280 Wieze, penningmeester

Claes Alfons, Nicolaïstraat 47, 3550 Heusden-Zolder, bestuurder

Decat Herman, Dorpsstraat 77, 3404 Landen, bestuurder
Geerts Ferdinand, Molse Kiezel 84, 3920 Lommel, bestuurder

Hoornaert Geert, Adriaan Willaertstraat 51, 8800 Roeselare, bestuurder

Janssens Rudy, Wingeweg 38, 3220 Holsbeek, bestuurder

Ruys Robert, Doornweg 29, 9260 Wichelen, bestuurder
Stragier Didier, Goedendagstraat 21, 8560 Wevelgem, bestuurder

Van den Bossche Karel, Larendries 51, 2890 Sint-Amands, bestuurder

Vanderbeken Colette, Vredelaan 48, 1982 Zemst, bestuurder

Verckens Jozef, Veldlei 51, 2970 's-Gravenwezel, bestuurder

Vermeir Harry, Clemenceaustraat 271, 2860 Sint-Katelijne-Waver, bestuurder

Nieuwe rubrieken op www.heemkunde-vlaanderen.be

Sinds kort zijn er twee nieuwe rubrieken gecreëerd op de website van Heemkunde Vlaanderen vzw: www.heemkunde-vlaanderen.be, met name:

Voorstelling project 'Koplopers gezocht. Leiderschap groeit in heemkundige kringen'

Dit project heeft twee grote onderdelen, enerzijds het onderzoek naar vormen van leiden, coördineren en organiseren, aanwezig bij heemkringen in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en anderzijds het uitwisselen van ervaring en kennis m.b.t. het besturen van een heemkundige kring.

Op de websiterubriek 'Koplopers' krijgt u niet alleen uitgebreide informatie over het onderzoeksopzet, u krijgt tevens ook reeds een voorproefje van de resultaten, ondermeer de aanwezige en ontbrekende leiderschapskwaliteiten in heemkundige kringen.

Voor het uitwisselen van bestuurservaring en -kennis worden in **april 2005** in elke provincie **rondetafelgesprekken** georganiseerd. Een aantal geselecteerde kringen zullen er hun werking voorstellen en een aantal methodes die toegepast worden in hun eigen kring bespreken met de deelnemers. Telkens zullen hiervoor drie werkwinkels worden georganiseerd rond een bepaald thema: bestuursleden werven en behouden, planmatig werken en lange termijnvisie. Op de websiterubriek worden de **panelleden** van de rondetafelgesprekken **op voorhand voorgesteld**. Na de rondetafelgesprekken zal men hier

ook de volledige resultaten van het project kunnen nalezen.

Bent u geprikkeld door het lezen van deze websiterubriek en wilt u tips en bestuurservaringen van goedwerkende heemkringen aanhoren, dan kan u als u vlug bent toch nog inschrijven voor de rondetafelgesprekken via het **inschrijvingsformulier op deze websiterubriek**.

Antwoorden op enkele veelgestelde vragen i.v.m. de werking van een heemkundige kring

In 2004 werden 25 goedwerkende heemkundige kringen geïnterviewd. Er werden hen ondermeer een aantal veelgestelde vragen voorgelegd rond kringwerking. Een synthese van een aantal van deze antwoorden vindt u nu reeds terug op de websiterubriek 'Veelgestelde vragen'. Zo krijgt u er tips rond het opstarten van een heemkring, de promotie van een heemkundige kring, enz. In 2005 zal deze rubriek verder worden uitgebreid zodanig dat kringen hier de basisinformatie kunnen terugvinden die ze nodig hebben voor een vlotte werking van hun vereniging.

